

2.12.2020

EOAK/285/2019

Ratkaisija: Oikeusasiamies Petri Jääskeläinen

Esittelijä: Esittelijäneuvos Mikko Sarja

VALTIONTALouden TARKASTUSVIRASTON VIRKASUHTEEN PÄÄTTYMISSOPIMUKSEN LAILLISUUS

1 KANTELU

Kantelija pyysi tutkimaan valtiontalouden tarkastusviraston ja sen virkamiehen kesken 24.5.2016 solmitun virkasuhteen päätymissopimuksen lainmukaisuuden. Virkasopimuksessa oli sovittu virkasuhteen jatkumisesta ilman työ- ja virkapaikallaolovelvoitetta, irtisanoutumisen ajankohdasta, palkkauksesta, eräistä etuuksista, lomien korvaamisesta, viraston työtilojen ja -välineiden käytöstä, asian käsittelystä muissa viranomaisissa ja muusta jatkokäsittelystä, viraston edustajana esiintymisestä, sopimuksen irtisanomisesta ja erimielisyyksien ratkaisemisesta.

Kantelun liitteenä olleesta sopimuksesta ilmeni muun muassa seuraavaa.

Virkasopimuksen palvelussuhdetta koskevien sopimusehtojen 1 kohdan mukaan virkasuhde oli jatkunut sopimuksen voimaan tulon jälkeen ilman työ- ja virkapaikallaolovelvoitetta 31.7.2018 saakka.

Sopimuksen 3 kohdan mukaan asianomaiselle virkamiehelle oli maksettu palkkaus 1.6.2016–30.11.2016 sen suuruisena, kuin se oli ollut sopimuksen voimaan tulon ajankohtana. Ajalla 1.12.2016–31.7.2018 maksettavan palkan säännöllisen kuukausipalkan suuruus oli ollut 48 % sopimuksen voimaan tulon ajankohtana asianomaiselle virkamiehelle maksetusta säännöllisestä kuukausipalkasta.

Sopimuksen 6 kohdan mukaan asianomaisella virkamiehellä ei ollut oikeutta käyttää sopimuksen voimaan tulon jälkeen tarkastusviraston työtiloja ja työvälineitä, jotka hän oli ollut velvollinen sopimuksen voimaan tullessa välittömästi palauttamaan.

Muiden sopimusehtojen 3 kohdan mukaan asianomainen virkamies pidättäytyy esiintymästä tarkastusviraston edustajana tai virkamiehenä julkisuudessa, sidosryhmätapaamisissa tai julkisissa tilaisuuksissa.

2 SELVITYS

2.1 Yleistä

Kantelun johdosta hankittiin valtiontalouden tarkastusviraston 26.8.2019 päivätty selvitys dnro 212/11/2019, jonka ovat allekirjoittaneet pääjohtaja ja johtaja, sekä heidän allekirjoittamansa 12.8.2020 päivätty lisäselvitys. Varasin pääjohtajalle ja johtajalle vielä tilaisuuden antaa selityksensä, jonka he antoivat 11.11.2020.

Asiakirjoista ilmenee muun muassa seuraavaa.

2.2 Selvitys

Pyysin valtiontalouden tarkastusvirastoa selvityksessään kiinnittämään huomiota siihen, miten sopimusehdot, kuten kohdan 1 ehto virkasuhteen jatkumisesta ilman työ- ja virkapaikallaolovelvoitetta, suhteutuivat siihen, että eduskunnan virkamiehistä annetun lain 44 ja 49 §:n perusteella virkamiehen velvollisuuksista ei saa sopia.

Tarkastusvirasto totesi selvityksessään muun muassa, että asianomaisen virkamiehen virkasuhteen päättymissopimuksessa hänet oli vapautettu työ- ja virkapaikallaolovelvollisuudesta eikä virkamiehelle 19 §:n 1 momentissa säädetystä velvollisuudesta suorittaa tehtävänsä asianmukaisesti ja viivytyksettä. Tarkastusviraston käsityksen mukaan sopimus ei sisältänyt asioita, joista tarkastusvirasto ei olisi voinut mainitun lain 49 §:n mukaan sopia virkamiehen kanssa.

Kyseessä ei viraston mukaan siten ollut sopiminen lain 4 luvussa säädettyistä virkamiehen yleisistä velvollisuuksista, joista ei 44 §:n 2 momentin 1 kohdan mukaan saa sopia. Tarkastusvirasto on myös todennut, ettei se ole tehnyt minkäänlaista lisäsopimusta tai muutakaan sopimusta asianomaisen virkamiehen kanssa 24.5.2016 tehdyn sopimuksen jälkeen.

2.3 Lisäselvitys

Edellä todettu jätti tulkinnanvaraiseksi sen, oliko kyse siitä, että virkamiehellä ei ollut velvoitetta tehdä töitä työ- tai virkapaikalla, vai siitä, ettei virkamiehellä ollut lainkaan työvelvoitetta eikä velvoitetta olla virkapaikalla. Tämä yhdessä sen kanssa, että virkamiehellä ei sopimuksen mukaan ollut oikeutta käyttää tarkastusviraston työtiloja eikä työvälineitä eikä edustaa virastoa sen edustajana tai virkamiehenä julkisuudessa, sidosryhmätapaamisissa tai julkisissa tilaisuuksissa, jätti epäselväksi sen, mitkä kyseisen virkamiehen virkatehtävät olivat olleet ja miten hän oli ne kyennyt käytännössä hoitamaan.

Tämän vuoksi pyysin tarkastusvirastolta vielä lisäselvityksen siitä, mitä yksilöityjä virkatehtäviä kyseiselle virkamiehelle oli kuulunut ja millaisin välinein tai miten hän muutoin oli ne suorittanut.

Tarkastusviraston pääjohtajan ja johtajan lisäselvityksen mukaan virkasopimusta valmisteltaessa ja laadittaessa oli osapuolten välillä vallinnut yksimielinen näkemys siitä, että sopimuksen voimassa ollessa tarkastusvirasto ei määrää asianomaiselle ylitarkastajalle työtehtäviä virkasuhteen jatkuessa 31.7.2018 saakka. Käytännössä asianomaisella ylitarkastajalla ei siten viraston mukaan ole ollut velvoitetta tehdä töitä tai olla virkapaikalla.

2.4 Selitykset

Edellä kohdissa 2.2 ja 2.3 esitetyn perusteella asianomaisella virkamiehellä ei käytännössä ollut velvoitetta tehdä töitä tai olla virkapaikalla. Tästä huolimatta hänelle oli kuitenkin maksettu palkkaa. Alustavassa tarkastelussa näytti siltä, että pääjohtaja ja johtaja olivat menelleet eduskunnan virkamiehistä annetun lain 44 §:n 2 momentin 1 kohdan vastaisesti sopiessaan valtionalouden tarkastusviraston puolesta virkamiehen kanssa siitä, ettei virkamiehellä ole ollut työntekovelvollisuutta, vaikka työntekovelvollisuus on yksi sellaisista laissa säädettyistä keskeisistä virkamiehen velvollisuuksista, joista ei voida sopia virkasopimuksella. Tämän vuoksi varasin vielä eduskunnan oikeusasiamiehestä annetun lain 9 §:n nojalla pääjohtajalle ja johtajalle tilaisuuden antaa selityksensä menettelynsä johdosta.

Pääjohtaja ja johtaja toteavat saman sisältöisissä selityksissään muun muassa seuraavaa.

Pääjohtaja ja johtaja ovat sopimuksen valmistelussa ja neuvottelujen aikana yhdessä soveltaneet asianomaisen virkamiehen tehtäviä koskevan sopimusehdon osalta eduskunnan virkamieslain 19 §:n säännöstä, jonka mukaan virkamiehen on suoritettava tehtävänsä asianmukaisesti ja viivytyksettä. Lisäksi virkamiehen on noudatettava työnjohto- ja valvontamääräyksiä. Säännöksen yksityiskohtaisten perustelujen (PNE 1/2003 vp) mukaan työnantajan työnjohto- ja valvontaoikeuteen kuuluu tyypillisesti oikeus määrätä, miten, missä ja milloin työt tehdään, sekä oikeus työnteon ja työn tulosten laadun valvontaan.

Tämän 19 §:n lisäksi virkamiehen velvollisuuksista säädetään eduskunnan virkamieslain 20–25 §:ssä. Työntekovelvollisuutta ei pääjohtajan ja johtajan käsityksen mukaan säädetä suoraan näissä edellä mainituissa eduskunnan virkamieslain säännöksissä virkamiehen velvollisuudeksi. Selityspyynnön alustavassa kannanotossa ei tuoda ilmi, missä laissa ja säännöksessä työntekovelvollisuus on säädetty virkamiehen keskeiseksi velvollisuudeksi tai mitä työntekovelvollisuudella tarkoitetaan. Toistaiseksi avoin kysymys on siten se, sisältyykö eduskunnan oikeusasiamiehen alustavassa kannanotossa esittämä näkemys työntekovelvollisuudesta eräänlaisena yleisenä velvollisuutena eduskunnan virkamieslain 19 §:n säännökseen ja miten se mahdollisesti poikkeaa pääjohtajan ja johtajan käsityksestä sopimusta tehtäessä.

Virkamiehen tehtävien hoitamisesta säädetään eduskunnan virkamieslain 19 §:ssä, jonka nojalla työnantaja ja tehtäviä ohjaavat

esimiehet voivat käyttää ns. direktio-oikeutta. Sopimuksen valmistelussa ja neuvottelussa pääjohtaja ja johtaja olivat tulkinneet, että 19 §:n säännös tehtävien hoitamisesta koskee tarkastusvirastossa virkamiehelle lailla, työjärjestyksessä, muussa määräyksessä tai muutoin määrättyjen tai annettujen tehtävien suorittamista, ei yleistä työntekovelvollisuutta. Näillä perusteilla he olivat päätyneet siihen, että he voivat sopia asianomaisen virkamiehen kanssa siitä, että hänelle ei anneta tehtäviä sopimuksen voimassa olon aikana.

Virkamiehen työntekovelvollisuudesta käytetään myös nimitystä virantoimitusvelvollisuus ja sitä pidetään keskeisimpänä yleisenä velvollisuutena. Virantoimitusvelvollisuudella tarkoitetaan sitä, että virkamiehen on hoidettava tehtävänsä asianmukaisesti (esimerkiksi tehokkaasti ja taloudellisesti) sekä viivytyksettä, noudattaen asianomaisia säädöksiä ja määräyksiä sekä työnjohto- ja valvontamääräyksiä eli virkakäskyjä. Virantoimitusvelvollisuus velvoittaa virkamiehen suorittamaan lain mukaisesti ne tehtävät, jotka hänen tehtäväkseen on annettu lailla, asetuksella tai esimiehen käskyllä.

Pääjohtaja ja johtaja olivat sopimuksen ja sen ehtojen valmistelussa katsoneet voitavan tulkita ja soveltaa eduskunnan virkamieslain 19 §:n säännöstä siten, että tällaisessa virkasuhteen päättämistä koskevassa tapauksessa sovittaessa virkamiehen irtisanoutumista määräajan kulluttua voidaan sopia, että virkamiehelle ei määrätä tehtäviä. Täysin yksiselitteistä vastausta eivät tähän kysymykseen anna eduskunnan virkamieslain säännökset, eivätkä myöskään niiden yksityiskohtaiset perustelut (PNE 1/2003 vp). Täysin ristiriidattomana ei voida pitää siten sitä, että työnantajalla ei olisi tämän säännöksen nojalla oikeutta sopia annettavista työtehtävistä, kuten sopimuksessa on tehty. Sopimuksessa käytetty sanamuoto ”ilman työ- ja paikallaolovelvollisuutta” saattaa ohjata arvioimaan sopimusehtoa virheellisesti ainoastaan eduskunnan virkamieslain 44 §:n 2 momentin 1 kohdan perusteella, jonka mukaan sopia ei saa virkojen kelpoisuusehdoista, nimitysperusteista sekä virkamiehen velvollisuuksista.

Pääjohtaja ja johtaja katsovat toimineensa asiassa parhaan ymmärryksensä ja eduskunnan virkamieslain säännösten mukaisesti. Kantelun käsittelyn yhteydessä on noussut esille menettelyn mahdollinen ristiriita eduskunnan virkamieslain 44 §:n 2 momentin 1 kohdan vaikutuksesta työntekovelvollisuutta koskevan sopimusehdon lainmukaisuuden osalta sekä suhteesta saman lain 19 §:n kanssa (työntekojen direktio-oikeus). Tämä mahdollinen ristiriita ei noussut esille vuonna 2016 sopimusneuvotteluissa.

Pääjohtajan ja johtajan mukaan kantelu on kokonaisuudessaan perusteeton ja kantelijan vaatimus siitä, että eduskunnan oikeusasiamies vahvistaisi sopimuksen lainvastaiseksi, on eduskunnan oikeusasiamiehestä annettuun lakiin perustumaton.

Kokonaisuutena edellä olevan ja viranomaisien harkintavaltaa ohjavan suhteellisuusperiaatteen perusteella pääjohtaja ja johtaja katsovat riittäväksi toimintaohjeeksi, että eduskunnan oikeusasiamies saattaa

eduskunnan oikeusasiamiehestä annetun lain 10 §:n 2 momentin mukaisesti pääjohtajan ja hallintojohtajan sekä tarkastusviraston tietoon käsityksensä lain mukaisesta menettelystä.

3 RATKAISU

3.1 Oikeudellisen arvioinnin lähtökohdat

Perustuslain 90 §:n 2 momentin mukaan valtion taloudenhoidon ja valtion talousarvion noudattamisen tarkastamista varten eduskunnan yhteydessä on riippumaton valtionalouden tarkastusvirasto. Tarkastusviraston asemasta ja tehtävistä säädetään tarkemmin lailla.

Valtionalouden tarkastusvirastosta annetun lain 1 §:n 2 momentin mukaan tarkastusviraston tehtävänä on tarkastaa valtion taloudenhoidon laillisuutta ja tarkoituksenmukaisuutta sekä valtion talousarvion noudattamista.

Eduskunnan virkamiehistä annetun lain 1 §:n 2 momentin mukaan virkasuhde on julkisoikeudellinen palvelussuhde, jossa eduskunta on työnantajana ja virkamies työn suorittajana.

Lain 2 §:n 1 momentin mukaan lain tavoitteena on turvata eduskunnan ja sen virastojen tehtävien hoitaminen sekä virkamiehelle oikeudenmukainen asema suhteessa työnantajaan.

Lain 4 luvussa säädetään muun muassa valtionalouden tarkastusviraston virkamiesten yleisistä velvollisuuksista.

Lain 19 §:n 1 momentin mukaan virkamiehen on suoritettava tehtävänsä asianmukaisesti ja viivytyksettä. Hänen on noudatettava työnjohto- ja valvontamääräyksiä.

Säännöksen perusteluiden mukaan työnantajan työnjohto- ja valvontaoikeuteen kuuluu tyypillisesti oikeus määrätä, miten, missä ja milloin työt tehdään, sekä oikeus työnteon ja työn tulosten laadun valvontaan (puhemiesneuvoston ehdotus PNE 1/2003 vp, s. 9).

Samana pykälän 2 momentin mukaan virkamiehen on käyttäydyttävä asemansa ja tehtäviensä edellyttämällä tavalla.

Lain 20 §:ssä säädetään kiellosta ottaa vastaan luottamusta heikentäviä etuuksia, 21 §:ssä rajoitetaan eräiden virkamiesten oikeutta toimia eduskuntaan palvelussuhteessa olevia edustavassa yhdistyksessä, 22 §:ssä säädetään vaitiolovelvollisuudesta, 23 §:ssä rajoitetaan oikeutta pitää sivutoimia, 24 §:ssä säädetään terveydentilan selvittämiseen liittyvistä velvollisuuksista ja 25 §:ssä velvollisuudesta työskennellä muun työnantajan palveluksessa.

Lain 44 §:n 1 momentin mukaan virkamiesten palvelussuhteen ehtoista on voimassa, mitä niistä virkaehtosopimuksilla määrätään. Palvelussuhteen ehtoja eivät ole eduskunnan ja sen virastojen

järjestysmuodon perusteet tai muu virkakoneiston järjestely, viran perustaminen tai lakkauttaminen, eduskunnan ja sen virastojen tehtävät tai sisäinen työnjako, työn johtaminen, työmenetelmät eikä virkasuhteen syntyminen taikka sen lakkaaminen, lukuun ottamatta irtisanomisaikaa ja irtisanomisen perustetta.

Saman pykälän 2 momentin mukaan sopia ei saa: 1) virkaan vaadittavista kelpoisuusehdoista, nimitysperusteista eikä virkamiehen velvollisuuksista; 2) eläkkeistä, perhe-eläkkeistä tai niihin verrattavista muista eduista, virkasuhdeasuntojen vuokrien määrästä tai eduskunnan ja sen virastojen muun omaisuuden käyttämisestä lukuun ottamatta eduskunnan tai sen virastojen sekä sen virkamiesten välisessä yhteistoimintatehtävässä toimivan henkilön työtiloja ja työvälineitä; eikä 3) niistä asioista, joista työehtosopimuksilla ei voida työntekijöiden osalta sopia.

Edelleen saman pykälän 3 momentin mukaan asiasta, josta ei ole voimassa virkaehtosopimusta, on voimassa mitä siitä erikseen säädetään tai määrätään taikka virkamiehen kanssa sovitaan. Virkaehtosopimuksen määräys, joka on 1 tai 2 momentin vastainen, on mitätön.

Lain 49 §:n mukaan kansliatoimikunta voi tehdä eduskunnan kanslian ja eduskunnan oikeusasiamiehen kanslian virkamiehen, kansainvälisten suhteiden ja Euroopan unionin asioiden tutkimuslaitoksen johtajan ja johtajan sijaisen sekä valtionalouden tarkastusviraston pääjohtajan kanssa kirjallisen sopimuksen palvelussuhteessa noudatettavista ehdoista. Muun valtionalouden tarkastusviraston virkamiehen kanssa tällaisen sopimuksen voi tehdä pääjohtaja. Sopimuksessa ei saa sopia asiasta, josta 44 §:n mukaan ei saa sopia. Sopimuksella ei saa myöskään sopia virkaehtosopimuksessa sovittuja palvelussuhteen ehtoja huonommista ehdoista.

Pykälän perusteluiden mukaan virkamiehen kanssa tehtävällä sopimuksella sovittavat asiat ehdotetaan rajattavaksi asioihin, joista voidaan sopia 44 §:n mukaan virkaehtosopimuksella. Virkasopimuksella yksilöllisesti sovittavia asioita ovat erityisesti virkamiehen palkkausta, työaika, vuosilomaa, kustannusten korvausta ja irtisanomisaikaa koskevat kysymykset (PNE 1/2003 vp, s. 18).

Lain 26 §:ssä säädetään työnteon keskeyttämisestä virkavapauden johdosta, 7 luvussa virkasuhteen päättämisestä, 8 luvussa virkamiehen lomauttamisesta ja 9 luvussa virantoimituksesta pidättämisestä.

Hallintolain 6 §:n mukaan viranomaisen on kohdeltava hallinnossa asioivia tasapuolisesti sekä käytettävä toimivaltaansa yksinomaan lain mukaan hyväksyttäviin tarkoituksiin. Viranomaisen toimien on oltava puolueettomia ja oikeassa suhteessa tavoiteltuun päämäärään nähden. Niiden on suojattava oikeusjärjestyksen perusteella oikeutettuja odotuksia.

3.2 Kannanotto

Kantelussa tarkoitettu virkasopimus oli 24.5.2016 laadittu virkamiehen 1.8.2018 alkaneelle vanhuuseläkkeelle siirtymistä varten. Virkamiehen virkasuhde oli jatkunut sopimuksen voimaan tulon jälkeen ilman työ- ja virkapaikallaolovelvoitetta 31.7.2018 saakka. Virkamiehelle oli maksettu palkkaa ajalla 1.6.2016– 30.11.2016 sen suuruisena, kuin se oli ollut sopimuksen voimaan tulon ajankohtana, ja ajalla 1.12.2016– 31.7.2018 maksettavan palkan säännöllisen kuukausipalkan suuruus oli ollut 48 % sopimuksen voimaan tulon ajankohtana asianomaiselle virkamiehelle maksetusta säännöllisestä kuukausipalkasta. Edelleen virkamiehellä ei ollut oikeutta käyttää sopimuksen voimaan tulon jälkeen tarkastusviraston työtiloja ja työvälineitä, jotka hän oli ollut velvollinen sopimuksen voimaan tullessa välittömästi palauttamaan. Lisäksi virkamies pidättäytyi sopimuksen mukaan esiintymästä tarkastusviraston edustajana tai virkamiehenä julkisuudessa, sidosryhmätapaamisissa tai julkisissa tilaisuuksissa.

Asianomaisella virkamiehellä ei siten käytännössä ollut velvoitetta tehdä töitä, mutta hänelle oli kuitenkin maksettu palkkaa yli kahden vuoden ajan, ensin täytenä kuuden kuukauden ajan, minkä jälkeen palkka oli ollut 20 kuukauden ajan noin puolet alkuperäisestä.

Arvioin asiaa seuraavasti.

Eduskunnan virkamiehistä annetun lain 2 §:n 1 momentin mukaan lain tavoitteena on muun muassa turvata eduskunnan virastojen tehtävien hoitaminen. Julkisin varoin rahoitettava virka on siten aina olemassa viraston joidenkin tehtävien hoitamista varten. Näiden lähtökohtien vastainen ja mahdoton olisi esimerkiksi sellainen tilanne, jossa perustettaisiin virka, johon ei alun perinkään kuuluisi minkäänlaisia tehtäviä eikä virkaan valittavalle myöhemminkään niitä osoitettaisi. Virkaan kuuluvista tehtävistä voi olla säädetty laissa tai virastoa koskevassa asetuksessa, mutta yleensä niistä määrätään tarkemmin viraston sisäisesti työjärjestyksessä tai työnantajan työjohtovaltaan kuuluvan direktio-oikeuden nojalla.

Eduskunnan virkamieslaissa on erikseen säädetty menettelyistä, jotka eri tavoin liittyvät virkamiehen työnteon keskeytymiseen, päättymiseen tai päättämiseen (virkavapaus, virkasuhteen päättäminen, lomautus ja virantoimituksesta pidättäminen). Viranomaisen tulee hallintolain 6 §:ään sisältyvän tarkoitussidonnaisuuden vaatimuksen edellyttämällä tavalla käyttää toimivaltaansa yksinomaan lain mukaan hyväksyttäviin tarkoituksiin. Viranomaisen ei siten saa pyrkiä esimerkiksi saavuttamaan direktio-oikeuden nojalla tai virkamiehen kanssa tehtävien sopimuksin sellaista virkamiehen työnteon päättymiseen tosiasiallisesti tähtäävää lopputulosta, joka ei perustu lakiin.

Pääjohtajan ja johtajan mukaan virkamies oli vapautettu työ- ja virkapaikallaolovelvollisuudesta, muttei virkamiehelle lain 19 §:n 1 momentissa säädetystä velvollisuudesta suorittaa tehtävänsä asianmukaisesti ja viivytyksettä. He ovat vedonneet siihen, että työntekovelvollisuutta

ei heidän käsityksensä mukaan säädetä suoraan eduskunnan virkamiehistä annetussa laissa virkamiehen velvollisuudeksi. Olen tästä eri mieltä.

Työn tekemisen vaatimus sisältyy käsitykseni mukaan ensinnäkin välillisesti jo edellä mainittuun eduskunnan virkamieslain 2 §:n 1 momenttiin, ja toiseksi myös lain 1 §:n 2 momenttiin. Säännöksen mukaan laissa tarkoitettu virkasuhde on julkisoikeudellinen palvelussuhde, jossa eduskunta on työnantajana ja virkamies työn suorittajana. Julkisoikeudellisen palvelussuhteen (kuten työsuhteenkin) keskeinen tunnusmerkki on se, että virkamies tekee työtä vastiketta vastaan. Tässä tapauksessa virkamiehelle on maksettu vastiketta yli kahden vuoden ajan, vaikka hän ei ole tehnyt työtä.

Kolmanneksi työn tekemisen vaatimus sisältyy myös eduskunnan virkamieslain 19 §:n 1 momenttiin, jonka mukaan virkamiehen on suoritettava tehtävänsä asianmukaisesti ja viivytyksettä. Säännökseen sisältyy sekä velvollisuus tehdä työtä, että velvollisuus tehdä työnsä asianmukaisesti ja viivytyksettä. Asianmukainen ja viivytyksetön työn tekeminen ovat siis laadullisia lisävaatimuksia virkamiehen perustavanlaatuiselle velvollisuudelle tehdä työtä. Virkamiehen työntekovelvollisuudesta käytetään yleisesti nimitystä virantoimitusvelvollisuus.

Edellä esitetyn perusteella katson, että virkamiehen velvollisuus tehdä työtä on eduskunnan virkamieslain 44 §:n 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettu virkamiehen velvollisuus, josta lain 49 §:n 1 momentin mukaan ei saa sopia virkasopimuksessa. Näin ollen katson, että puheena oleva virkasopimus on lainvastainen.

Totean, että saamissani selvityksissä ei ole kerrottu, mikä on ollut perimmäinen syy näin poikkeuksellisen virkasopimuksen tekemiselle. Toisin sanoen, mikä on ollut se ”vastike”, jonka työnantaja on virkasopimuksesta ja sen mukaisesta palkan maksamisesta saanut. Kun tätä ei ole tuotu esiin, tulkitsen, että sillä ei selvityksen antajien mielestä ole merkitystä sopimuksen laillisuuden arvioinnin kannalta.

4 TOIMENPITEET

Eduskunnan oikeusasiamiehestä annetun lain 10 §:n 1 momentin nojalla annan valtionalouden tarkastusviraston pääjohtajalle ja johtajalle huomautuksen vastaisen varalle edellä kohdassa 3.2 selostetusta lainvastaisesta menettelystä.

Tässä tarkoituksessa lähetän päätökseni pääjohtajalle ja johtajalle.